

Representantforslag 112 S

(2012–2013)

fra stortingsrepresentantene Laila Dāvøy, Line Henriette Hjemdal og Kjell Ingolf Ropstad

Dokument 8:112 S (2012–2013)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Laila Dāvøy, Line Henriette Hjemdal og Kjell Ingolf Ropstad om retten til tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde mennesker ved fritidsaktiviteter

Til Stortinget

Bakgrunn

I 2012 ble det sendt ut nytt rundskriv vedrørende tolke- og ledsagerhjelp for døvblinde mennesker. Her ble det foretatt en innstramning i tilbudet slik at døvblinde mennesker mistet retten til tolk/ledsager ved hobby- og fritidsaktiviteter. Endringene som ble gjort medførte at døvblinde personer har rett til tolk/ledsager kun ved behov for kommunikasjon ved samhandling med andre, og dermed ble retten til tolk/ledsager ved daglige gjøremål som fysisk aktivitet, handling o.l. innskrenket.

Stortinget har nå ratifisert FN-konvensjonen om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Formålet med ratifiseringen er blant annet å sikre mennesker med nedsatt funksjonsevne mulighet til å leve et selvstendig liv, og kunne delta fullt ut på alle livets områder. Konvensjonens artikkel 19 legger til grunn retten til et selvstendig liv. Ifølge denne artikkelen har staten plikt til å sørge for at mennesker med nedsatt funksjonsevne har de samme mulighetene som andre til å leve et fullverdig og selvstendig liv. Innskrenkingen av de døvblindes rett til tolk/ledsager i rundskrivet fra 2012 er da i strid med retten mennesker med nedsatt funksjonsevne har til blant annet sosiale og kulturelle aktiviteter.

I rundskrivet står det at

«Den generelle dagliglivsdefinisjonen medfører begrensninger i hvilke hobby- og fritidsaktiviteter brukere kan påregne å få stønad til.»

Dette har medført at svært mange døvblinde mennesker har blitt isolert og deres livskvalitet har blitt kraftig redusert. De døvblindes mulighet for å kunne være en del av samfunnet og delta på lik linje med andre har blitt svært begrenset. For en døvblind person er det helt nødvendig å ha en tolk/ledsager knyttet til de fleste daglige gjøremål for å sikre at de kan kommunisere med omverdenen.

Personer som arbeider med døvblinde mennesker understreker spesielt betydningen av trening for at den døvblinde skal få kontakt med andre mennesker, i tillegg til den rent helsemessige gevinsten ved å være fysisk aktiv. Professor Peter F. Hjort skrev i 1985 i boken: «I form etter 50», om betydningen av fysisk aktivitet for god helse, både fysisk og mentalt, noe som også har blitt betydelig forsterket i nyere forskning. Regelverket bør derfor endres slik at døvblinde mennesker gis mulighet til å ha tolk/ledsager ved fysisk aktivitet. Det er også svært viktig av sikkerhetsmessige grunner for en døvblind person å ha med seg tolk/ledsager når han/hun er fysisk aktiv. Det er ikke nok at den døvblinde bare har en ledsager i slike tilfeller, det er også nødvendig at ledsageren forstår den døvblinde personen for så å kunne hjelpe brukeren med å kommunisere med omverdenen.

Mennesker som tilhører døvblinde eller syns- og hørselshemmede er en helt spesiell gruppe i denne sammenheng, og er svært utsatt for fysisk inaktivitet som følge av sitt dobbelte sansetap. Når både syn og hørsel svikter vesentlig eller helt, oppstår et helt annet handikap enn ved tap av enten syn eller hørsel. De trenger da omfattende støtte fra samfunnets side for å kompensere for dette dobbelte sansetapet. Mange av dem kan ikke selv bestemme når og hvor de kan trene og holde seg i form, da de er helt avhengige av tolk/ledsager til dette.

Etter det forslagsstillerne er kjent med begrunner Nav avslag til tolk/ledsager med at døvblinde men-

nesker ikke har bruk for hjelp til kommunikasjon ved fysisk aktivitet, noe som ikke er forsvarlig. På grunn av døvblindes særskilte situasjon er behovet for tolk/ledsager nødvendig av sikkerhetsmessige grunner. Regelverket bør derfor endres slik at det ikke foreligger noen tvil om retten til tolk/ledsager for døvblinde mennesker ved hobby- og fritidsaktiviteter.

Døvblinde menneskers behov er noe mer enn bare språktolking mellom bruker og andre mennesker. En ledsager som behersker døvblindes kommunikasjonsmetoder er for enkelte døvblinde den viktigste personen de kommuniserer med i dagliglivet. Tolkl ledsageren er noe mer enn bare en person som kan hjelpe den enkelte til å kommunisere, men også en de kan formidle sine tanker, følelser og meninger til.

Nav ønsker at kommunene skal ta over mer av denne tjenesten, noe som ikke vil være heldig etter forslagsstillernes mening. Kommunene har per dags dato ikke kompetente tolk/ledsagere som står klar til å ta over denne oppgaven. Nav bør derfor fremdeles ha ansvar for denne oppgaven.

Manglende ressurser kan ikke være et gyldig argument i denne saken. Det finnes mye dokumenta-

sjon på at regelendringen har blitt til stor ulempe for de døvblinde, og mange er nå svært isolert. Derfor haster det med å reversere den foretatte endringen.

Døvblinde menneskers rett til tolk/ledsager ved fritids- og hobbyaktiviteter, uavhengig av om det skal gjennomføres alene, må sikres, på grunn av at deres behov for praktisk bistand, ved f.eks. handledurer, hjemmehjelp osv., innebærer behov for kommunikasjon og tolking.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen ved forskrift sikre at døvblinde mennesker gis et fullverdig tilbud om tolk/ledsagere til bruk ved hobby- og fritidsaktiviteter uavhengig av om det skal gjøres i fellesskap med andre eller alene.

24. april 2013